

Sygn. akt I C 220/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2022r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu w I Wydziale Cywilnym, w składzie:

Przewodniczący: sędzia Michał Włodarek

Protokolant: st. sekr. sąd. Anna Dulas

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 3 października 2022r. w K.

sprawy z powództwa **Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. z/s w G. (KRS (...))**

przeciwko pozwanemu **J. K. (PESEL (...))**

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego J. K. na rzecz powoda Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. z/s w G. kwotę 7.886,54zł (siedem tysięcy osiemset osiemdziesiąt sześć złotych 54/100) wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości w stosunku rocznym dwukrotności sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, z tym zastrzeżeniem, że odsetki nie mogą przekraczać w stosunku rocznym odsetek maksymalnych za opóźnienie liczonymi:

- od kwoty 7.578,22zł (siedem tysięcy pięćset siedemdziesiąt osiem złotych 22/100) od dnia 23 listopada 2021r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 308,32zł (trzysta osiem złotych 32/100) od dnia 23 listopada 2021r. do dnia zapłaty,

2. oddala powództwo w pozostałej części,

3. zasądza od pozwanego J. K. na rzecz powoda Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. z/s w G. kwotę 1.909,00zł (jeden tysiąc dziewięćset dziewięć złotych 00/100) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z odsetkami w wysokości w stosunku rocznym odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego, za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Sygn. akt I C 220/22

UZASADNIENIE

Powód Spółdzielcza Kasa Oszczędnościowo-Kredytowa im. F. S. z siedzibą w G. pozwem wniesionym dnia 22 listopada 2022r. wniosła o zasądzenie od pozwanego J. K. kwoty w łącznej wysokości 9.494,54 zł tytułem należności głównej wraz z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi w następujący sposób:

- od kwoty 7.578,22 zł od dnia 23 listopada 2021r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 378,12 zł od dnia 23 listopada 2021r. do dnia zapłaty,

- od kwoty 1.538,20 zł od dnia 23 listopada 2021r. do dnia zapłaty.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Uzasadniając swoje żądanie powód podał, iż w dniu 23 marca 2016r. na podstawie umowy nr (...) udzielił pozwanemu pożyczki w łącznej wysokości 10.000,00 zł. Zgodnie z postanowieniami umowy strona pozwana zobowiązała się do spłacania pożyczki w miesięcznych ratach kapitałowo-odsetkowych, regulowania opłat i prowizji za dodatkowe czynności pożyczkodawcy oraz regulowania odsetek karnych w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie – w przypadku zaistnienia opóźnienia w terminowej spłacie pożyczki lub jej raty. Zdaniem powoda z wykazu operacji księgowych dotyczących wskazanej pożyczki, strona pozwana nie dochowała warunków udzielania pożyczki, doprowadzając do zaległości w spłacie przekraczającej dwa okresy płatności. Wobec niedochowania spłat rat pożyczkowych, kierując się postanowieniami umownymi, powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki, skutkiem czego niespłacona jej część wraz z należnymi odsetkami i kosztami została postawiona w stan natychmiastowej wymagalności po upływie okresu wypowiedzenia tj. z dniem 21.02.2020r. Jednocześnie powód wyjaśnił, że zgodnie z zapisami umowy, wypowiedzenie umowy pożyczki zostało poprzedzone wezwaniem do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 14 dni od otrzymania wezwania. Na dochodzoną pozew kwotę w łącznej wysokości 9.494,54 zł składają się kwoty: 7.578,22 zł – niespłacony kapitał, 1.538,20 zł – skapitalizowane odsetki za opóźnienie naliczone do dnia wniesienia pozwu, 378,12 zł – niezapłacone odsetki zwykle umowne naliczone do dnia postawienia pożyczki w stan wymagalności.

Pozwany J. K. w odpowiedzi na pozew wniósł o oddalenie powództwa w części:

- w jakiej pozew nie uwzględnia niedozwolonych klauzul, o których mowa w art. 385¹ k.c., zawartych w umowie z dnia 23 marca 2016r. tj. postanowienia pkt. 19, zakreślającego obowiązek poniesienia przez pożyczkobiorcę kosztów w postaci jednorazowo płatnej prowizji w wysokości 1.950,00 zł oraz postanowienia pkt 24 lit. a umowy, określającego jednorazowo poniesioną na rzecz Kasy, opłatę z tytułu zabezpieczenia pożyczki (stanowiącej zwrot kosztów ubezpieczenia w całym okresie obowiązywania umowy pożyczki) w wysokości 1.608,00 zł, jako wyraźnie zawyżonych, niepodlegających żadnym indywidualnym w ramach zastosowanego wzorca umownego uzgodnieniom i tym samym – w ocenie pozwanego – całkowicie nienależnych, sprzecznych zarówno z dobrymi obyczajami, jak i rażąco naruszającymi interesy konsumenta, będącego stroną tejże umowy,

- w jakiej pozew nie uwzględnia, znajdujących się w dyspozycji pożyczkodawcy skredytowanych środków pieniężnych z tytułu zawarcia umowy ubezpieczenia grupowego WALOR, uregulowanych przez pożyczkobiorcę w sposób jednorazowy w kwocie 1.608,00 zł w dniu wypłaty pożyczki, stosownie do postanowień pkt 24 lit. a umowy, a które następnie nie zostały w kwocie 1.053,78 zł przekazane na rzecz ubezpieczyciela z uwagi na zaprzestanie regulowania przez pożyczkobiorcę rat przedmiotowej pożyczki, obejmującej m.in. zwrot opłaty tytułem ubezpieczenia skutkującego zgodnie z treścią ww. postanowienia umownego, wygaśnięciem tejże umowy ubezpieczenia (kwota 1.053,78 zł odzwierciedla kwotę miesięcznej składki w wysokości 13,51 zł pomnożoną przez liczbę nieuiszczonych przez pożyczkobiorcę 78 rat ze 119 rat)

- w jakiej pozew nie uwzględnia zawarcia umowy ubezpieczenia pożyczki o nr 17. (...) przez osobę nieuprawnioną do działania w imieniu Towarzystwa (...) Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych, co może skutkować koniecznością umniejszenia dochodzonej kwoty pożyczki, o zapłacone nienależnie opłaty tytułem ubezpieczenia w kwocie 554,22 zł, stosownie do zapisu art. 103 § 3 k.c.

Nadto pozwany domagał się również zasądzenia kosztów postępowania wg norm przepisanych oraz – w przypadku uwzględnienia powództwa - o rozłożenie na raty zasądzonej należności pieniężnej w kwocie nie większej niż 1.000,00 zł miesięcznie.

W uzasadnieniu swojego stanowiska pozwany nie kwestionował zawarcia umowy pożyczki nr (...) w kwocie 10.000 zł. Pozwany przyznał ponadto, że w ramach wykonywania przedmiotowej umowy pozwany uiszczył na rzecz powoda 41

rat z 119 rat, a zaprzestał regulować dalszych zobowiązań z uwagi na problemy finansowe, a także wątpliwości prawne związane z działalnością powoda jako pożyczkodawcy. Podnosił natomiast, iż przedmiotowa umowa pożyczki została zawarta wg tzw. wzorca umownego przedstawionego pozwanemu wyłącznie do podpisu, bez jakiegokolwiek możliwości indywidualnego uzgadniania jakichkolwiek jej postanowień. W tym aspekcie pozwany podkreślał, że powód naliczył z tytułu udzielonej pożyczki wynagrodzenie prowizyjne w wysokości 1.950,00 zł, stanowiące de facto 30, 27% kapitału pożyczonego pozwanemu (10.000 zł – 1.950 zł prowizji – 1.608 zł ubezpieczenia= 6.442,00 zł całkowita kwota kredytu). Zdaniem pozwanego przedmiotowe wynagrodzenie stanowiło dodatkowy koszt udzielonej pozwanemu pożyczki, bo zgodnie z postanowieniami pkt 7 umowy, jest ona oprocentowana według zmiennej stopy procentowej wynoszącej 9% w skali roku, co de facto skutkowało szacunkową kwotą tychże odsetek za cały okres umowy na poziomie 5.177,60 zł. Zdaniem pozwanego, załączona do pozwu tabela wysokości opłat czy prowizji w żaden sposób nie wskazuje czym kierował się pożyczkodawca naliczając wynagrodzenie prowizyjne w takiej wysokości, a zatem brak jest podstaw naliczenia wynagrodzenia prowizyjnego w wysokości 1.950 zł tj. 30% całkowitej kwoty kredytu. Ponadto, zdaniem pozwanego, identycznie kształtuje się kwestia związana z kosztami obowiązkowego przystąpienia do ubezpieczenia grupowego. Produkty te stwarzają pozór zabezpieczenia wycenione zostały w sposób całkowicie nieekwiwalentny. Pozwany podał, że zdarzenia, które zostały ujęte w umowie ubezpieczenia zostały sformułowane w taki sposób, iż ewentualne ryzyko ich wystąpienia z pewnością na bardzo minimalnym poziomie (a przecież to ryzyko takich zdarzeń de facto determinuje wysokość ewentualnych kosztów takiego ubezpieczenia). Zdaniem pozwanego, zabezpieczenie zawartej umowy pożyczki kształtowane są przez powoda całkowicie dowolnie, a generalnym celem jest wyłącznie wygenerowanie z każdej kolejnej umowy jak największych, całkowicie nieuzasadnionych rodzajem czy też skalą wykonywanych czynności, zysków. Nadto, całkowicie niezrozumiałym dla pozwanego – w świetle pkt 24 przedmiotowej umowy – jest uwzględnienie w treści dochodzonego roszczenia całej kwoty składki ubezpieczeniowej skredytowanej w ramach umowy pożyczki nr (...). Skoro powód jako pożyczkodawca pobrał przy podpisywaniu umowy pożyczki jednorazowo kwotę 1.608,00 zł z tytułu ubezpieczenia, a jednocześnie pożyczkobiorca zaprzestał płacenia rat w sierpniu 2019r. co skutkowało w sposób oczywisty dalszym zaprzestaniem regulowania tych opłat przez Kasę na rzecz Towarzystwa (...) i wygaśnięciem ubezpieczenia, to powód nie ma prawa w dalszym ciągu dochodzić części tych składek, które de facto były w świetle zapisu umowy już nienależne. Uzasadnione wątpliwości budzi również zasadność przekazania pozostałych kwot z tytułu opłat za ubezpieczenia w kwocie 554,22 zł (1.608 zł – 1.053,78 zł) stanowiących też część skredytowanego przedmiotową pożyczką kapitału. Zdaniem pozwanego, z pozyskanych przez niego dokumentów wynika, że pracownicy Kasy zawierający z nim umowę nr (...) w imieniu powoda nie posiadali stosowanych pełnomocnictw do zawarcia umowy ubezpieczenia zabezpieczającego przedmiotową pożyczkę. Żadne z przedłożonych pełnomocnictw nie zostało udzielone przez Towarzystwo (...) Wzajemnych Spółdzielczych Kas Oszczędnościowo-Kredytowych, stanowiącego odrębny podmiot zarejestrowany w rejestrze przedsiębiorstw (...). Powyższe ma oczywisty wpływ na ważność takiej umowy, a w konsekwencji uzyskiwanych z tego tytułu składek ubezpieczeniowych.

W przedmiocie wnioskowanego rozłożenia na raty zasądzonej przez Sąd kwoty należności pieniężnej, pozwany wskazał, że z uwagi na możliwość zasądzenia znacznej kwoty, nie będzie w żaden sposób mógł ich wykonać w sposób jednorazowy. Pozwany podał, że jest od 20 lat samotnie wychowującym rodzicem (żona zmarła w 2000r.), utrzymującym się wyłącznie z wynagrodzenia za pracę, otrzymywanego z tytułu zawartej z pracodawcą - Izłą Administracji Skarbowej w P. umowy o pracę i w związku z tym nie posiada żadnych oszczędności z których mógłby wykonać w sposób jednorazowy wszystkie świadczenia. Od ośmiu miesięcy przebywa praktycznie w dużej części na zwolnieniu lekarskim, co ma istotny wpływ na wysokość dochodów. W tym czasie przebył dwie operacje, a nadal na utrzymaniu pozostaje jego córka studiująca stacjonarnie na Uniwersytecie (...).

Powód ustosunkowując się do ww. zaprezentowanych twierdzeń pozwanego, podtrzymał żądanie pozwu w całości oraz podniósł, iż pożyczka udzielona pozwanemu stanowiła kredyt konsumencki w rozumieniu ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim i tym samym zastosowanie znajdował zawarty w art. 36a rzeczony ustawy wzór określający maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu. W przypadku umowy łączącej strony za pozaodsetkowe koszty kredytu należy uznać: prowizję w wysokości 1.950,00 zł, opłatę przygotowawczą w wysokości 40,00 zł, koszt składki ubezpieczeniowej w wysokości 1.608,00 zł, co daje łączną kwotę 3.598,00 zł. Przy czym z

uwagi na obecnie zawarte w art. 36a ust. 2 tejże ustawy ograniczenie, pozaodsetkowe koszty kredytu mogły wynieść tyle, co całkowita kwota kredytu tj. 10.000,00 zł. Tym samym – zdaniem pozwanego – nie sposób uznać, aby pozaodsetkowe koszty udzielenia kredytu w łącznej wysokości 3.598,00 zł, stanowiące około 30 % maksymalnych pozaodsetkowych kosztów kredytu naruszały dobre obyczaje lub rażąco naruszały interes konsumenta. Powód dalej wywodził, iż prowizja ma charakter wynagrodzenia za udzielenie pożyczki, ma rekompensować pożyczkodawcy ryzyko związane z przekazaniem środków pieniężnych pożyczkobiorcy. W związku z tym prowizja z tytułu udzielenia pożyczki stanowiąca wynagrodzenie ma za zadanie pokryć koszty uruchomienia kredytu (w tym prowizji dla pośrednika), jak i koszty powoda wynikające z bieżącego funkcjonowania, pokryć ryzyko spłacalności portfela pożyczkowego oraz uzyskać oczekiwaną stopę zwrotu. Powód dalej argumentował, iż pozwany miał swobodę wyboru kontrahenta, miał możliwość uprzedniego zweryfikowania warunków pożyczki przed jej zawarciem, a także prawo do odstąpienia od zawartej umowy. Pozwany nie przedstawił żadnej okoliczności, która świadczyłaby o tym, że nie mógł zweryfikować postanowień umowy pożyczki przed jej zawarciem, jak również że pożyczkodawca czynił jakiegokolwiek trudności w zapoznaniu się z treścią umowy lub stanowiących jej integralną część regulaminów. Odnosząc się do zarzutów pozwanego dotyczących umowy ubezpieczenia, to powód zaprzeczył, aby pobierał korzyści majątkowe w zamian za zabezpieczanie umów pożyczki poprzez zobowiązanie pożyczkobiorców do zawierania umów ubezpieczenia indywidualnego albo przystępowania do umów ubezpieczenia grupowego, a także oświadczył, że nie jest pośrednikiem ubezpieczyciela. Umowa ubezpieczenia została zawarta przez pozwanego z odrębnym podmiotem gospodarczym, stąd – w ocenie powoda- nie może być on adresatem zarzutów dotyczących jej postanowień. Zaznaczył ponadto, że z pkt 24 lit. a umowy wynika jedynie, że funkcjonowanie umowy ubezpieczenia indywidualnego zabezpieczającego wierzytelność przysługująca powodowi nie jest elementem niezbędnym dla funkcjonowania umowy pożyczki, a w sytuacji gdyby ww. zapis upadł, powstanie po stanie pożyczkodawcy uprawnienie żądania od pożyczkobiorcy ustanowienia innego zabezpieczenia spłaty pożyczki. Powód, podkreślił również, że z przedłożonego do akt zestawienia operacji z rachunku płatniczego IKS+ pozwanego, a mianowicie z operacji zaksięgowanej pod pozycją nr 3, wynika, że w dniu 26 marca 2016r. składka ubezpieczeniowa została w całości przekazana na rzecz ubezpieczyciela. Nadto, ustosunkowując się do wniosku pozwanego o rozłożenie zasądzonych należności na raty, powód nie wyraził na to zgody.

Strony niniejszego postępowania w toku całego procesu pozostawały konsekwentne przy swoich pierwotnych stanowiskach zaprezentowanych w pozwie oraz odpowiedzi na pozew, a tylko uzupełnianych w dalszych pismach procesowych.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 23 marca 2016r. pozwany J. K. zawarł z powodem Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. z siedzibą w G. (dalej (...)) umowę pożyczki (kredytu konsumenckiego) numer (...), na mocy której udzielono mu pożyczki na cel konsumpcyjny w wysokości 10.000,00 zł. Umowa została zawarta na okres od dnia 23 marca 2016r. do dnia 28 lutego 2026r. Pożyczka oprocentowana była według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd Kasy, wynoszącej na dzień zawarcia umowy 9,00 % w skali roku. Szacunkowy całkowity koszt kredytu (pożyczki) wyniósł 8.775,60 zł, a rzeczywista roczna stopa oprocentowania wyniosła 22,79 %. Szacunkową wartość odsetek ujęto kwotą 5.177,60 zł. Pożyczkobiorca miał również ponieść koszt prowizji z tytułu udzielenia pożyczki w kwocie 1.950,00 zł oraz opłatę przygotowawczą w wysokości 40,00 zł.

Zabezpieczeniem przyznanej pożyczki było przystąpienie do umowy ubezpieczenia grupowego WALOR 23-03-2016. Pożyczkobiorca zobowiązany był do uiszczania na rzecz Kasy opłaty stanowiącej zwrot kosztów ubezpieczenia w całym okresie obowiązywania przedmiotowej umowy. Opłata była płatna jednorazowo w dacie wypłaty pożyczki, przy czym koszt zabezpieczenia WALOR wyniósł 1.608,00 zł. W przypadku zaprzestania opłacania przez pożyczkobiorcę opłaty tytułem zwrotu kosztu ubezpieczenia Kasa zaprzestanie opłacania składki z tytułu przystąpienia przez pożyczkobiorcę do ubezpieczenia grupowego, co spowoduje wygaśnięcie umowy ubezpieczenia. W takim przypadku Kasa uprawniona została do żądania od pożyczkobiorcy ustanowienia innego zabezpieczenia spłaty pożyczki.

Roczna stopa oprocentowania zadłużenia przeterminowanego wynosi dwukrotność sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, na dzień zawarcia umowy wynosi ona 14,00 %. Zmiana wysokości ww. stopy następuje w przypadku zmiany stopy referencyjnej przez Narodowy Bank Polski, z tym zastrzeżeniem, że maksymalna stopa procentowa (odsetki maksymalne za opóźnieni) nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie. Odsetki ustawowe za opóźnienie stanowiąc wysokość równą sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych (pkt 21 umowy).

W przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu staje się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki według stopy procentowej o jakiej mowa w pkt 21 umowy. Kasie przysługuje prawo do wypowiedzenia umowy pożyczki w trybie i na warunkach o jakich mowa w pkt 29 umowy. Po upływie terminu wypowiedzenia umowa ulega rozwiązaniu, co oznacza postawienie pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności i konieczność spłaty całości zadłużenia w terminie określonym przez Kasę (pkt 23).

Pożyczkobiorca miał prawo w każdym czasie do spłaty całości lub części pożyczki przed terminem określonym w umowie. Pożyczkobiorca mógł dokonać spłaty pożyczki osobiście w Kasie lub przez wpłatę na rachunek pożyczkowy o numerze (...). W przypadku spłaty pożyczki przed terminem określonym w umowie, w braku odmiennej dyspozycji pożyczkobiorcy dokonane wpłaty zostaną zaliczone na poczet spłaty kapitału w taki sposób, że wpłata zostanie przeznaczona w następującej kolejności na:

- a) spłatę najbliższej wymagalnej raty w kwocie odpowiadającej jej wysokości pomniejszonej o odsetki za okres od dnia dokonania wcześniejszej spłaty do dnia wymagalności raty,
- b) spłatę kapitału pożyczki w taki sposób, że na czas obowiązywania umowy ulegnie skróceniu; w takim przypadku całkowity koszt pożyczki ulegnie obniżeniu proporcjonalnie do okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy licząc od momentu spłaty pożyczki przed terminem.

Rozliczenie z pożyczkobiorcą z tytułu spłaty nastąpi w terminie 14 dni od dnia dokonania wcześniejszej spłaty pożyczki w całości. Z tytułu spłaty pożyczki przed terminem powód nie pobierał prowizji ani opłat.

Wpłaty dokonywane przez pożyczkobiorcę na poczet spłaty pożyczki Kasa zalicza w następującej kolejności na poczet:

- a) opłat z tytułu zwrotu kosztów ubezpieczenia,
- b) pozostałych prowizji i opłat,
- c) odsetek od kapitału przeterminowanego, a od dnia wytoczenia powództwa o zapłatę wierzytelności Kasy z tytułu umowy, odsetek jak od należności przeterminowanej od całości należności przeterminowanej,
- d) wymagalnych odsetek za okresy obrachunkowe,
- e) kapitału przeterminowanego,
- f) odsetek naliczonych do dnia wpłaty,
- g) kapitału.

W pkt 29 umowy zastrzeżono dla (...) prawo do wypowiedzenia niniejszej umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia po upływie okresu wypowiedzenia całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności m.in. w przypadku, gdy pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa okresy płatności po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 14 dni roboczych od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy.

(...) zawiadamia pisemnie m.in. o wypowiedzeniu umowy (pkt 30 umowy).

Integralną częścią umowy stanowił Regulamin Udzielania Kredytów i P. Konsumentkich (...), harmonogram spłaty pożyczki, tabela prowizji i opłat dla pożyczek i kredytów, wzór oświadczenia o odstąpieniu od umowy, wzór dyspozycji spłaty pożyczki, a z którymi to dokumentami pożyczkobiorca zapoznał się i zobowiązał się do ich stosowania (pkt. 35 umowy).

(dowód: umowa pożyczki (kredyt konsumencki) nr (...) wraz z załącznikami k. 6-23).

Pismem z dnia 09 września 2019r. powód wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 14 dni roboczych od dnia doręczenia wezwania przeterminowanego zadłużenia wynoszącego na dzień sporządzenia pisma kwotę 127,86 zł. W przypadku nieuregulowania zadłużenia w wyznaczonym terminie, (...) zastrzegł sobie prawo do wypowiedzenia umowy nr (...) oraz postawienia całego zadłużenia w stan natychmiastowej wymagalności. Pozwany poinformowany został również o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

(dowód: wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania k. 26-27v).

W dniu 14 października 2019r., (...) sporządził pismo zatytułowane „ostateczne wezwanie do zapłaty” i wezwał pozwanego do zapłaty w terminie 14 dni roboczych od dnia doręczenia wezwania, przeterminowanego zadłużenia wynoszącego na dzień 14 października 2019r. kwotę 256,77 zł. (...) wskazał, iż w przypadku nieuregulowania zadłużenia w wyznaczonym terminie, będzie miał prawo do wypowiedzenia umowy nr (...) oraz postawienia całego zadłużenia w stan natychmiastowej wymagalności. Ponadto powód ponownie poinformował pozwanego o możliwości złożenia w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

(dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania k. 28-29v)

Pismem z dnia 31 grudnia 2019r. skierowanym do pozwanego na adres podany przezeń przy zawieraniu umowy pożyczki z dnia 23 marca 2016r., uznanym za doręczone w dniu 21 stycznia 2020r., strona powodowa oświadczyła J. K., że wobec zaprzestania terminowej spłaty zobowiązania, wypowiada umowę nr (...) z dnia 23 marca 2016r. z zachowaniem 30-dniowego terminu wypowiedzenia, licząc od dnia otrzymania pisma o wypowiedzeniu.

Wskazano, że kwota zadłużenia na dzień wypowiedzenia tj. 31.12.2019r. wynosi łącznie 646,33 zł i składa się na nią: zaległy kapitał w kwocie 357,09 zł, odsetki umowne w kwocie 280,61 zł, odsetki karne w kwocie 8,63 zł, koszty windykacji: 0,00 zł, opłaty i prowizje: 0,00 zł.

(dowód: wypowiedzenie umowy wraz z dowodem doręczenia k. 24-25v)

Pozwany na rzecz powoda z tytułu umowy pożyczki nr (...) z dnia 26 marca 2016r. uiścił łączną kwotę w wysokości 5.129,61 zł.

(dowód: tabela rozliczeń i wpłat k. 36-37v)

Na dzień wniesienia pozwu pozwany z tytułu umowy pożyczki z dnia 23 marca 2016r. nr (...) zalegał powodowi z zapłatą następujących należności: kwoty 7.578,22 zł z tytułu niespłaconego kapitału pożyczki, kwoty 378,12 zł z tytułu odsetek kapitałowych umownych naliczonych do dnia postawienia pożyczki w stan wymagalności oraz kwoty 1.538,20 zł z tytułu skapitalizowanych umownych odsetek za opóźnienie.

(dowód: tabela rozliczeń i wpłat k. 36-37v)

Pozwany J. K. ma 52 lata, utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę z tytułu zawartej w Izbie Administracji Skarbowej umowie. Na jego utrzymaniu pozostaje pełnoletnia córka, które studiuje w systemie dziennym. Pozwany ma problemy zdrowotne, w marcu 2022r. przeszedł w (...) Szpitalu (...) w Ł. operację odtworzenia ciągłości przewodu pokarmowego.

W związku z tym pozwany często przebywa na zwolnieniach lekarskich, a znaczną część swoich dochodów wydatkuje na koszty związane z leczeniem.

(dowód: zwolnienie k.60, karta leczenia k. 58-59, a także fakty niezaprzeczone przez stronę przeciwną na podstawie art. 230 k.p.c.)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w części.

Z poczynionych ustaleń faktycznych wynika, że między stronami doszło w dniu 23 marca 2016r. do zawarcia umowy określonej jako umowa pożyczki w rozumieniu art. 720 k.c., zgodnie z którym przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność określoną ilość pieniędzy, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy. Nadto, pozwany J. K. jako pożyczkobiorca zawierający umowę pożyczki z powodem – przedsiębiorcą trudniącym się udzielaniem pożyczek osobom fizycznym i osiągającym z tej działalności zysk, posiada status konsumenta na podstawie art. 22¹ k.c., stąd umowę stron należy również kwalifikować jako umowę o kredyt konsumencki, do której zastosowanie znajdują przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim (tj.Dz.U.2022.246, dalej ustawa o kredycie konsumenckim). Zgodnie bowiem z art. 3 ust. 1 tej ustawy przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255 550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1 tejże ustawy). Nadto, z treści art. 36 ust. 3 ustawy z dnia 5 listopada 2009r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (tj.Dz.U.2022.924, dalej ustawa o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych) *expressis verbis* wynika, że do umów o kredyt konsumencki zawieranych przez kasy stosuje się przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011r. o kredycie konsumenckim.

Istotą sporu niniejszego postępowania nie był fakt samego zawarcia umowy pożyczki, czy ewentualnie ocena skuteczności umowy z punktu widzenia obowiązujących przepisów prawa, w tym praw konsumenta, stąd – wobec braku przesłanek podważających wymienione kwestie – zawartą przez strony umowę należy uznać za ważną i wywierającą skutki prawne dla obu stron.

Jak wynika z ustalonego stanu faktycznego strona powodowa udzieliła pozwanemu pożyczki w łącznej kwocie 10.000,00 zł. Umowę zawarto na czas od 23.03.2016r. do 28.02.2026r. Mając na względzie postanowienia zawarte w umowie, należało w pierwszej kolejności rozważyć, czy pożyczkodawca skutecznie wypowiedział umowę z dnia 23 marca 2016r. nr (...).

Podstawą złożenia przez powoda oświadczenia o wypowiedzeniu umowy było zaleganie przez pozwanego ze spłatą pożyczki, co pozwany przyznał w toku postępowania. Paragraf 29 umowy stanowił, że w takim przypadku pożyczkodawcy przysługuje prawo do wypowiedzenia umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia po upływie okresu wypowiedzenia całej pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności, jeżeli pożyczkobiorca nie zapłacił w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej 2 okresy płatności, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy listem poleconym do zapłaty zaległych rat w terminie nie krótszym niż 14 dni od otrzymania wezwania pod rygorem wypowiedzenia umowy. Sparafrazowany zapis umowny należy jednakże oceniać również przez pryzmat przepisu art. 75c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe (tj. Dz.U.2021.2439, zwane dalej Prawo bankowe), do czego obliguje przepis art. 36 ust. 1a ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo- kredytowych stanowiący, że do umów pożyczek zawieranych przez kasy stosuje się odpowiednio przepisy art. 75c ust.1-5 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. – Prawo bankowe.

Przepis art. 75c ust. 1 i 2 Prawo bankowe stanowi, że jeżeli kredytobiorca opóźnia się ze spłatą zobowiązania z tytułu udzielonego kredytu, bank wzywa go do dokonania spłaty, wyznaczając termin nie krótszy niż 14 dni roboczych. W

tym wezwaniu bank informuje kredytobiorcę o możliwości złożenia, w terminie 14 dni roboczych od dnia otrzymania wezwania, wniosku o restrukturyzację zadłużenia.

Oceniając skuteczność w świetle ww. cytowanych norm oraz zapisu umownego złożonego pozwanemu oświadczenia o wypowiedzeniu umowy pożyczki nr (...) zawartego w piśmie z dnia 31.12.2019r., poprzedzonego dwoma wezwaniami do zapłaty spełniającym wszelkie wymagania z art. 75c ustawy Prawo bankowe zarówno co do określenia dodatkowego 14-dniowego terminu do zapłaty oraz pouczeniu o możliwości restrukturyzacji powstałego zadłużenia, stwierdzić należy, że przedmiotowe wypowiedzenie było skuteczne. Wypowiedzenie umowy zostało także wysłane na adres zamieszkania wskazany przez stronę pozwaną w umowie, stąd nie ma znaczenia okoliczność, że pozwany osobiście nie odebrał przesyłki, która została uznana za doręczoną po upływie 14 dni od jej awizowania w dniu 07.01.2020r. tj. w dniu 21 stycznia 2020r. W konsekwencji, po upływie 30 dni od dnia doręczenia, czyli dnia 21 lutego 2020r., doszło do skutecznego wypowiedzenia umowy pożyczki, skutkiem czego niespłacona część pożyczki wraz z należnymi odsetkami i kosztami została postawiona w stan natychmiastowej wymagalności.

W tym miejscu odnieść należy się do podnoszonego przez pozwanego w pierwszej kolejności zarzutu dotyczącego abuzywności umowy z dnia 23 marca 2016r. w zakresie postanowienia pkt. 19, zakreślającego obowiązek poniesienia przez pożyczkobiorcę kosztów w postaci jednorazowo płatnej prowizji w wysokości 1.950,00 zł oraz postanowienia pkt 24 lit. a umowy, określającego jednorazowo poniesioną na rzecz powoda opłatę z tytułu zabezpieczenia pożyczki w wysokości 1.608,00 zł.

Zgodnie z treścią art. 36a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim pozaodsetkowe koszty kredytu w całym okresie kredytowania nie mogą być wyższe od całkowitej kwoty kredytu. Przy czym art. 5 pkt 7 w/w ustawy stanowi, iż całkowita kwota kredytu to maksymalna kwota wszystkich środków pieniężnych nieobjętych kredytowanymi kosztami kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt, a w przypadku umów, dla których nie przewidziano tej maksymalnej kwoty, suma wszystkich środków pieniężnych nieobjętych kredytowanymi kosztami kredytu, które kredytodawca udostępnia konsumentowi na podstawie umowy o kredyt.

W przypadku umowy pożyczki nr (...) za pozaodsetkowe koszty kredytu uznać należy: prowizję w kwocie 1.950,00 zł, opłatę przygotowawczą w kwocie 40,00 zł, koszt składki ubezpieczeniowej w kwocie 1.608,00 zł. Łączne pozaodsetkowe koszty wynosiły zatem 3.598,00 zł. Wszelkie zaś pozaodsetkowe koszty udzielonej pozwanemu pożyczki wynoszą zatem około 36% ($1950\text{ zł} + 1608\text{ zł} + 40\text{ zł} = 3,598\text{ zł}$ w stosunku do kwoty udzielonego kapitału 10.000 zł). Natomiast mając na względzie ustanowiony w art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim wzór dla obliczenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, dla pożyczki udzielonej pozwanemu mogły wynosić one 32 327,40 zł ($10.000\text{ zł} \times 25\% + 10.000\text{ zł} \times (\dots) \times 30\%$), przy czym z uwagi na zawarte w art. 36a ust. 2 ustawy o kredycie konsumenckim ograniczenie, ostatecznie maksymalnie mogły one wynieść tyle, co całkowita kwota kredytu tj. 10.000,00 zł.

Zaakcentowania w tym miejscu wymaga, iż zdaniem Sądu wzór służący do obliczania pozaodsetkowych kosztów kredytu ustala maksymalną, a nie powszechnie obowiązującą wysokość kosztów dodatkowych. Zamieszczony w ustawie wzór nie może stanowić sposobu obejścia przepisów o odsetkach maksymalnych przez dodawanie do kwot spłaty bliżej nieuzasadnionych i z niczego niewynikających dodatkowych obciążeń, niemających żadnego odzwierciedlenia w rzeczywistych kosztach poniesionych przez pożyczkodawcę. Wzór ten nie uniemożliwia także oceny postanowień umowy obciążających konsumenta kosztami pod kątem regulacji z art. 385¹ k.c.

Wprowadzenie art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim nie oznacza, że ustawodawca umożliwi każdorazowo obciążenie konsumenta kosztami w wysokości udzielonego kredytu albo zbliżającymi się do kwoty kredytu. Koszty takie powinny mieć zawsze odzwierciedlenie w realnych kosztach ponoszonych przez przedsiębiorcę przy zawieraniu konkretnej umowy, na co jednoznacznie wskazuje wykładnia historyczna, dokonana przy uwzględnieniu uzasadnienia projektu ustawy.

Treść przepisu art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim w żadnym razie nie daje podstaw do takiego stanowiska, że każdy przedsiębiorca zawsze i bez względu na rzeczywiście koszty ponoszone przy zawieraniu umowy może naliczyć pozaodsetkowe koszty w wysokości maksymalnej lub zbliżonej do górnego poziomu tychże kosztów. Prawodawca wprowadzając omawianą instytucję, kierował się ochroną konsumentów przed nadmiernym obciążeniem ich kosztami udzielenia kredytów, a nie przyznał przedsiębiorcom uprawnienia do naliczania opłat za udzielenie kredytów w maksymalnej kwocie lub zbliżonej do maksymalnej bez względu na to, czy ponieśli jakiegokolwiek koszty w związku z zawarciem umowy, czy też nie.

Można sformułować jeszcze jeden argument, z powodu którego niedopuszczalna jest taka wykładnia art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którą sąd nie może zastosować art. 385¹ k.c.; skoro bowiem sam ustawodawca określił dopuszczalną granicę kosztów, to uznał tym samym, że zapisy umowy nie mogą mieć charakteru abuzywnego. Zastosowanie takiej wykładni doprowadziłoby do nieakceptowalnych skutków. Mianowicie, do umów kredytu konsumenckiego zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej ustawę o kredycie konsumenckim, na mocy której wprowadzono art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, nie stosuje się nowych regulacji. W przypadku takich umów sąd bez żadnych ograniczeń może dokonywać oceny postanowień z punktu widzenia regulacji z art. 385¹ § 1 k.c. Do umów zawartych po dniu wejścia w życie ustawy nowelizującej stosuje się art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, a zatem wysokość kosztów pozaodsetkowych jest limitowana i dopóki koszty nie przekraczają granicy ustawowej, nie można zastosować art. 385¹ § 1 k.c. Taki sposób interpretacji art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim doprowadza do tego, że w lepszej sytuacji są konsumenci, którzy zawarli umowy przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, aniżeli konsumenci zawierający umowy po tej dacie. Tym samym regulacja, która miała przyczynić się do lepszej ochrony konsumentów, staje się - przy takiej wykładni przepisów - instrumentem pogarszającym ich sytuację.

W ocenie Sądu, wprowadzenie przepisów o maksymalnych pozaodsetkowych kosztach kredytu konsumenckiego stanowi dodatkowe narzędzie służące ochronie konsumentów, obok mechanizmu ochrony przewidzianego w art. 385¹ § 1 k.c. Zauważyć należy, że przepisy dotyczące niedozwolonych postanowień umownych mają charakter ocenny (posługują się takimi pojęciami jak „sprzeczność z dobrymi obyczajami”, „rażące naruszenie interesów”). Tymczasem przepisy dotyczące pozaodsetkowych kosztów kredytu wprowadzają określone, łatwo weryfikowalne limity. Aby znormalizować praktyki przedsiębiorców udzielających kredytów, zmotywować ich do racjonalizacji kosztów, zdecydowano o wprowadzeniu określonej, łatwej do ustalenia granicy. Istniejące do tej pory przepisy (art. 385¹ § 1 k.c. dotyczący klauzul niedozwolonych i art. 359 § 2¹ k.c. dotyczący odsetek maksymalnych) okazały się niewystarczającą ochroną - w przepisach o klauzulach niedozwolonych użyto pojęć nieostrych, a przepisy o odsetkach maksymalnych łatwo obchodzono wprowadzając różnego rodzaju prowizje i opłaty dodatkowe.

Innymi słowy, wprowadzenie art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim nie uniemożliwia Sądowi zastosowania art. 385¹ § 1 k.c., w sytuacji gdy pozaodsetkowe koszty są bardzo wysokie, a Sąd dostrzega, że postanowienia umowne, wprowadzające te koszty, mają charakter niedozwolony.

Uzupełniając powyżej zaprezentowane wywody należy podkreślić, że brzmienie art. 385¹ kc jest wynikiem implementacji dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 05 kwietnia 1993r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich – 3 1993 L (...), Dz. U. UE L 95, 21/04/1993 która wielokrotnie była przedmiotem wykładni Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Brak prawidłowego zastosowania prawa Unii Europejskiej, może rodzić odpowiedzialność państwa na płaszczyźnie art. 258 (...), jak również odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa za szkody spowodowane błędną decyzją sądów (wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2006r., sygn. C-173/03, T. del M. S..P.A. w likwidacji vs W.). Sąd Najwyższy (postanowienie z dnia 27.11.2014r., sygn. II KK 55/14) postawił równocześnie tezę, że sędzia krajowy w pierwszej kolejności jest sędzią unijnym.

Interpretacja art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim w ten sposób, że sąd nie może oceniać postanowień umowy dotyczących pozaodsetkowych kosztów kredytu/pożyczki w kontekście art. 385¹ k.c. jako niedozwolonych, dopóki

koszty nie przekraczają granic określonych w przepisie, jest sprzeczna z założeniami leżącymi u podstaw przyjęcia dyrektywy nr 93/13. W takiej sytuacji niezbędna jest prounijna wykładnia art. 36a ustawy o kredycie konsumenckim, zmierzająca do osiągnięcia skutków założonych w dyrektywie (należy bowiem dokonywać interpretacji przepisów prawa krajowego w świetle brzmienia i celu dyrektywy – tak Trybunał Sprawiedliwości w sprawach połączonych C-240/98 do C-244/98). Nadto, zgodnie z orzecznictwem (...) art. 6 ust. 1 dyrektywy nr 93/13 (który właśnie został implementowany do polskiego porządku prawnego w treści art. 385¹ k.c.), zgodnie z którym nieuczciwe warunki nie wiążą konsumenta, jest przepisem bezwzględnie obowiązującym (tak np. w wyroku z dnia 30 maja 2013r., C-397/11, E. J. przeciwko A. Magyarország H. Z.).

Z tych względów Sąd Rejonowy w Kaliszu stoi na stanowisku, że sądy krajowe powinny szczególnie wnikliwie odnosić się do przepisów prawa unijnego w sprawach, które są objęte regulacją wspólnotową, w tym w sprawach dotyczących ochrony konsumentów.

Reasumując powyżej zaprezentowane wywoły nie powinno budzić wątpliwości, iż postanowienia umowy z dnia 23 marca 2016r. nr (...) zawartej pomiędzy Spółdzielczą Kasą Oszczędnościowo-Kredytową im. F. S. z siedzibą w G. a J. K. należało ocenić przez pryzmat regulacji z art. 385¹ § 1 k.c.

Zgodnie z art. 385¹ § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy, co jednak nie dotyczy postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Zdaniem Sądu stosowana przez stronę powodową umowa pożyczki stanowi wzorzec umowy, co oznacza, że umowy zawierane przy jego użyciu nie są indywidualnie uzgadniane, a treść postanowień zostaje konsumentom narzucone.

Na wstępie rozważań wyjaśnić należy, że przepisy art. 385¹ – 385³ k.c. wprowadzają zakaz stosowania niedozwolonych postanowień umownych (klauzul niedozwolonych) w obrocie konsumenckim, który sankcjonowany jest brakiem mocy wiążącej tych klauzul. Na ich oznaczenie, w piśmiennictwie i orzecznictwie pojawia się termin „klauzule abuzywne”. Nie każde postanowienie umowy (lub wzorca umownego) zawartej z konsumentem podlega ocenie co do uznania go za klauzulę niedozwoloną. Przepis art. 385¹ § 1 k.c. nie dopuszcza możliwości uznania za klauzulę niedozwoloną postanowień uzgodnionych indywidualnie z konsumentem oraz postanowień określających jednoznacznie główne świadczenia stron. Niedozwolonymi klauzulami umownymi są postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Określenia „sprzeczny z dobrymi obyczajami” i „rażące naruszenie interesów konsumenta” wielokrotnie były analizowane w orzecznictwie i doczekały się bogatej literatury prawniczej. Nie widząc potrzeby szerokiego odwoływania się do zaprezentowanych w doktrynie i judykaturze poglądów, na potrzeby niniejszych rozważań wystarczy poprzestać na stwierdzeniach oddających istotę cytowanych klauzul generalnych. Przez działanie wbrew dobrym obyczajom - przy kształtowaniu treści stosunku zobowiązaniowego - rozumie się wprowadzenie do umowy klauzul, które godzą w równowagę kontraktową stron takiego stosunku; z kolei rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję – na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków stron, wynikających z umowy (np. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13.07.2005r., I CK 832/04, Lex).

W ocenie Sąd w pierwszej kolejności stwierdzić należy, że samo nałożenie przez przedsiębiorcę obowiązku zapłaty prowizji jest co do zasady dopuszczalne. Stosowanie tego rodzaju opłat przez instytucje finansowe, w tym banki, jest powszechnie przyjęte. Wspomnieć bowiem trzeba o normie zawartej w art. 110 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Prawo bankowe, która stanowi, iż bank może pobierać przewidziane w umowie prowizje i opłaty z tytułu wykonywanych czynności bankowych oraz opłaty za wykonywanie innych czynności, w tym także opłaty za przygotowanie, sporządzenie i przekazanie informacji stanowiących tajemnicę bankową uprawnionym przez ustawę osobom, organom i instytucjom. Podkreślić należy, iż prowizje i opłaty stanowią ekwiwalent za prowadzone przez

powoda czynności związane z uruchomieniem i obsługą kredytu. Pozwany był poinformowany o wysokości prowizji (jak i opłat wynikających z tabeli opłat), co znalazło odzwierciedlenie w treści umowy pożyczki nr (...). W ocenie Sądu, prowizja naliczona przez powoda w kwocie 1.950,00 zł nie jest wygórowana, albowiem stanowi 19,5 % kwoty udzielonego kredytu (1.950,00 zł – prowizja; 10.000,00 zł – kwota udzielonego kapitału). Prowizja w wysokości około 20% kapitału pożyczki, w ocenie Sądu, nie jest rażąco wygórowana i w sposób oczywisty nie narusza interesów konsumenta- pozwanego. Wprawdzie z umowy jasno nie wynika z jakiego rodzaju kosztami związana była prowizja w kwocie 1.950 zł, a mianowicie jakie czynności podjęła strona powodowa, z którymi były związane koszty w tej kwocie, to niemniej jednak w porównaniu z kwotą udzielonej pozwanemu pożyczki nie stanowi ona kwoty „rażąco wygórowanej” w rozumieniu art. 385¹ k.c. Powód w toku postępowania wyjaśniał, że zasadność obciążenia pożyczkobiorcy prowizją było podyktowane ściśle określonymi względami związanymi z procesem zawarcia konkretnej umowy pożyczki, co pozwany jako należycie poinformowany i rozsądny konsument winien był zdawać sobie z tego sprawę podczas zawierania umowy. Już tylko dla jasności i zupełności wywodów należy wskazać, iż Sąd w swojej praktyce orzeczniczej niejednokrotnie ma do czynienia z umowami, gdzie prowizja, opłata prowizyjna, opłata administracyjna itp. ustalone są poziomem wynoszącym 75 % i więcej kapitału pożyczki i to właśnie w takich sytuacjach zastosowanie znajduje przepis art. 385¹ k.c. Wobec zaprezentowanych argumentów, nie sposób, w kontekście niniejszej sprawy, mówić o rażącej dysproporcji stron – na niekorzyść pozwanego - wynikających z umowy.

W konsekwencji brak jest jakichkolwiek podstaw, aby uznać omawianą regulację umowną za niedozwoloną w rozumieniu przepisów art. art. 385¹ – 385³ k.c.

Zdaniem Sądu, w tożsamy sposób należy jednak ocenić zapis pkt 24 umowy stron przewidujący koszt zabezpieczenia umowy w kwocie 1.608,00 zł. W ocenie Sądu, a priori, nie można kwestionować zasadności zawierania umowy ubezpieczenia dla zabezpieczenia spłaty pożyczki, w sytuacji gdzie ryzyko braku spłaty po stronie pożyczkobiorcy jest wysokie. W kontekście niniejszej sprawy trzeba bowiem mieć na uwadze fakt, że powód działa w formie spółdzielczej kasy oszczędnościowo-kredytowej, jako instytucja finansowa, a zatem - zgodnie z zasadami doświadczenia życiowego - posiadająca procedury uproszczone do niezbędnego minimum, których pozytywne przejście daje możliwość pożyczki pieniędzy na określony procent. W ten sposób pożyczkobiorca może dość szybko uzyskać określoną kwotę pieniędzy na własny cel, bez konieczności przechodzenia skomplikowanej procedury weryfikacji zdolności kredytowej. Oczywiście po stronie pożyczkodawcy istnieje w związku z tym wyższe ryzyko nieotrzymania zwrotu pożyczonej kwoty. Wobec tego, w ocenie Sądu, mając na względzie powyższy mechanizm funkcjonowania instytucji pozabankowych, a także fakt, iż obowiązujące aktualnie prawo nie zabrania zawierania tego typu umów ubezpieczeń jako formy zabezpieczenia spłaty udzielonego kapitału, stwierdzić należy, że co do zasady brak jest podstaw do kwestionowania zasadności zawierania tego typu umów z konsumentem jako pożyczkobiorcą. Odnosząc się stricte do zarzutu pozwanego, zdaniem Sądu, naliczenie przez powoda opłaty tytułem zwrotu kosztów ubezpieczenia w całym okresie obowiązywania umowy (umowa została zawarta na prawie 6 lat (!) od dnia 23.03.2016r. do 28.02.2016r.) w kwocie 1.608,00 zł nie jest rażąco wygórowana w rozumieniu art. 385¹ k.c., albowiem stanowi około 16 % kwoty udzielonego kredytu (1.608,00 zł – prowizja; 10.000,00 zł – kwota udzielonego kapitału).

Abstrahując jednak od powyższych rozważań, w ocenie Sądu, w kontekście zgromadzonego materiału dowodowego uznać należało, że powód niezasadnie dochodzi od pozwanego zwrotu kosztów ubezpieczenia w całym okresie obowiązywania umowy na podstawie art. 6 k.c. Wskazać trzeba, że w kontekście zarzutów pozwanego co do ważności i skuteczności zawartej umowy ubezpieczenia grupowego, Przewodniczący zobowiązał stronę powodową do ustosunkowania się do tych twierdzeń oraz ponownie wezwał do dołączenia dokumentów stanowiących załączniki nr 1 i 2 do pisma z dnia 25.07.2022r. (nr 1- wniosek o przystąpienie do ubezpieczenia grupowego, nr 2- polisa ubezpieczeniowa). Przedmiotowe zobowiązania pozostały praktycznie bez odpowiedzi. Zdaniem Sądu, powód reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika winien był zdawać sobie sprawę z konsekwencji procesowych swojej bezczynności. Zwrócić należy uwagę, że powód w ogóle nie wykazał, aby doszło do zawarcia umowy ubezpieczenia grupowego WALOR, a także do tego, aby doszło do przekazania składki ubezpieczycielowi. Zdaniem Sądu, przedłożenie dokumentu w postaci zestawienia operacji na rachunku IKS+ pozwanego (k.88), stanowiącego de facto dokument wewnętrzny wytworzony przez powoda, prezentujący rozliczenia kwoty udzielonej

pożyczki i dokonanych przez pozwanego wpłat, potwierdza jedynie wypłatę pieniędzy, jednak nie wiadomo na czym rzecz. W ocenie Sądu, jest to tylko dokument wewnętrzny, sporządzony dla potrzeb rozliczeń między stronami i nie można na jego podstawie – w szczególności w kontekście zarzutów pozwanego i zobowiązań adresowanych do pełnomocnika powoda – stwierdzić komu rzeczywiście została przekazana przedmiotowa kwota. Podsumowując, w świetle zapisów umowy, pożyczkodawca miał obowiązek zgłoszenia pozwanego ubezpieczycielowi i terminowego zapłacenia ubezpieczycielowi składki. Dopiero wykonanie tych obowiązków skutkowało powstaniem odpowiedzialności ubezpieczyciela. Powód nie wykazał zatem wywiązania się z powyższych obowiązków, zatem brak jest podstaw faktycznych do zasądzenia tej należności tj. dokonania przez pożyczkodawcę koniecznych czynności skutkujących powstaniem ochrony ubezpieczeniowej.

Jeżeli zaś pod sformułowaniem „kosztów” ubezpieczenia, ukryta była jakaś inna czynność czy koszty, to powód nie wskazał jakiego rodzaju to miałyby pozostawać czynność, czy też jakie to byłyby koszty. Oczywiście nawet w przypadku wskazania tej okoliczności, także te czynności czy koszty podlegałyby wówczas odrębnej ocenie z punktu widzenia ważności, czy bezskuteczności wynikającej z naruszenia art. 385¹ k.c.

Reasumując - zgromadzony materiał dowodowy, a także twierdzenia strony pozwanej, pozwoliły ustalić, że nie wywiązała się ona z ciążącego na niej obowiązku terminowej spłaty pożyczonej kwoty wraz z odsetkami umownymi, co ostatecznie spowodowało wypowiedzenie przez (...) łączącej strony umowy pożyczki (kredytu konsumenckiego) nr (...) z dnia 23 marca 2016r. i natychmiastową wymagalność spłaty całości zadłużenia. Jak już wskazywano, strona powodowa przed stwierdzeniem wymagalności całości zobowiązań z umowy pożyczki wypełniła wymogi z pkt. 29 umowy, a także art. 75c Prawa bankowego. Nadto, w ocenie Sądu, strona powodowa – zgodnie ze spoczywającym na niej ciężarem dowodu wynikającym z art. 6 k.c. i art. 232 zd. 1 k.p.c. – wykazała istnienie i wysokość zadłużenia pozwanego, a jednocześnie ten, nie przedstawił na tą okoliczność przeciwdowodu, który podważałby wyliczenia strony powodowej szczegółowo zaprezentowanej w dokumencie na k. 36-37v.

W konkluzji, w celu ustalenia zasadnej wysokości roszczenia przysługującego powodowi z tytułu przedmiotowej umowy z dnia 23 marca 2016r., jako punkt wyjścia należy wziąć pod uwagę dzień wniesienia pozwu, ponieważ na ten dzień tj. 22.11.2021r. powód skapitalizował odsetki umowne za opóźnienie (kwota 1.538,20 zł) oraz określił niezapłacone odsetki kapitałowe umowne naliczone do dnia postawienia pożyczki w stan wymagalności (378,12 zł). Wobec tego, że Sąd uznał za niezasadne jako nieudowodnione roszczenie z tytułu zwrotu kosztów ubezpieczenia w wysokości 1.608,00 zł, to w tym miejscu wskazać należy, że jeżeli doszło do zastrzeżenia w umowie świadczenia, które nie jest wiążące dla konsumenta z uwagi na treść (...) § 1 k.c., podczas gdy według treści umowy przysługują przedsiębiorcy jeszcze inne świadczenia, co do których nie ma zastrzeżeń odnośnie ich ważności i skuteczności, to bezskuteczne z mocy wskazanego przepisu są także postanowienia o zaliczaniu płatności dokonywanych przez konsumenta na poczet należności wynikających z nie wiążących dla konsumenta przepisów. W takiej sytuacji w miejsce umownego zaliczenia zapłaty wchodzi ogólnie zasady zaliczenia zapłaty, ponieważ kwoty pobierane na poczet świadczenia nie mającego charakteru wiążącego dla strony mogą podlegać zwrotowi stosownie do przepisów o nienależnym świadczeniu, bądź też zaliczeniu na poczet innych wymagalnych należności faktycznie wynikających z tego samego stosunku prawnego, jeżeli te pozostałe należności mają późniejszy termin wymagalności (por. Sąd Najwyższy w uchwale z 23.12.1987r., III CZP 77/87, Lex). Kierując się tymi wytycznymi, uznając, że w pierwszej kolejności zaliczyć należy kwotę 1608,00 zł na poczet skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie, a następnie na odsetki umowne kapitałowe, a na końcu na przeterminowany kapitał, to stwierdzić trzeba, że kwota 1.608 zł w całości wyczerpuje skapitalizowane odsetki umowne za opóźnienie w wysokości 1.538,20 zł, a także część kwoty stanowiącej odsetki kapitałowe tj. pozostałą różnicę z 1068 zł – 1.538,20 zł, czyli kwotę 69,80 zł. W rezultacie, powód zasadnie domaga się od pozwanego w niniejszym postępowaniu zasądzenia następujących kwot:

- 7.578,22 zł tytułem przeterminowanego kapitału, wraz z odsetkami umownymi w wysokości równej dwukrotności sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, ale nie wyższych w stosunku rocznym niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonych od dnia 23.11.2021r. do dnia zapłaty,

- kwoty 308,32 zł tytułem odsetek kapitałowych, wraz z odsetkami umownymi w wysokości równej dwukrotności sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, ale nie wyższych w stosunku rocznym niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonych od dnia 23.11.2021r. do dnia zapłaty.

W konsekwencji Sąd na podstawie powołanych przepisów prawa zasądził od pozwanego J. K. na rzecz powoda Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej im. F. S. z siedzibą w G. kwotę 7.886,54 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości równej dwukrotności sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych, ale nie wyższych w stosunku rocznym niż wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie, liczonymi od dnia 23 listopada 2021r. do dnia zapłaty, o czym orzeczono jak w punkcie I sentencji wyroku.

Powództwo dalej idące, Sąd oddalił na podstawie art. 6 k.c. z przyczyn wyżej zaprezentowanych, o czym orzeczono w punkcie II sentencji wyroku.

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 § 1 k.c., który stanowi, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Z kolei zgodnie z umową, od niespłaconego w części lub w całości kapitału, a od dnia wniesienia powództwa od całości zadłużenia, pobierane są odsetki wg stopy procentowej o jakiej mowa w pkt 21 umowy. Uregulowanie to pozostaje w zgodzie z zasadą przyjętą w art. 481 § 2 k.c., która stanowi, że jeżeli stopa odsetek nie została umownie ustalona należą się odsetki ustawowe, a skoro strony uregulowały tę kwestię w pkt. 23 w zw. z pkt. 21 umowy z dnia 23 marca 2016r., to należą się odsetki umowne. Powód zasadnie domagał się zasądzenia odsetek umownych od dnia następującego po dniu wniesienia pozwu tj. od dnia 23.11.2021r., skoro wszelkie odsetki skapitalizował do dnia 22.11.2021r.

Dodatkowo wskazać należy, że Sąd nie znalazł podstaw do zastosowania art. 320 k.p.c. poprzez rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty, zgodnie z wnioskiem pozwanego. Pozwany nie wykazał, aby zaistniała przesłanka szczególnie uzasadnionego przypadku, której zaistnienie warunkuje zastosowanie wspomnianego przepisu. Ogólna argumentacja pozwanego odnosząca się do sytuacji finansowej, bez pokrycia w jakichkolwiek dowodach, a nie mogła odnieść zamierzonego skutku w postaci rozłożenia zasądzonej należności na raty. Podkreślić należy, że pozwany nie zaoferował żadnych dokumentów prezentujących jego sytuację majątkową czy zarobkową, przedkładając jedynie kartę leczenia szpitalnego i zwolnienie lekarskie, co jedynie stanowi potwierdzenie jego stanu zdrowia. W ocenie Sądu, przedłożone dowody są niewystarczające do stwierdzenia, aby w niniejszej sprawie doszło do ziszczenia się przesłanki „szczególnie uzasadnionego przypadku”, determinującej zastosowanie art. 320 k.p.c. Pozwany przede wszystkim nie wykazał, że osiągane przez niego dochody czy możliwości zarobkowe pozwalają mu na uiszczanie rat w kwocie po 1.000 zł miesięcznie. W konsekwencji, Sąd nie znalazł podstaw do rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty, bo pozwany nie tylko nie uprawdopodobnił, że może uiszczać comiesięczne raty w takiej wysokości, a nawet nie ujawnił wysokości osiąganych dochodów mających stanowić źródło do pozyskania środków na ich spłatę, nie wspominając już o daniu „rękojmi” spłaty rat. Trzeba bowiem mieć na uwadze okoliczność, że pozwany dotychczas nie był w stanie spłacać dobrowolnie powodowi rat tytułem spłaty pożyczki w kwocie nieprzekraczającej 130 miesięcznie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. dokonując ich stosunkowego rozdzielenia. Powód dochodził w pozwie roszczenia pieniężnego w łącznej wysokości 9.494,54 zł. Powództwo zostało uwzględnione jedynie do kwoty 7.886,54 zł. Powód wygrał zatem sprawę w 83% i w takim zakresie pozwany winien ponieść koszty procesu, co oznacza, że stronę powodową obciążają koszty w 17%.

Powód poniósł następujące koszty: wynagrodzenie radcy prawnego w stawce minimalnej – 1.800 zł na podstawie § 2 pkt 4 rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz.U.2018.265), opłatę sądową od pozwu- 500 zł (k.45), a zatem łącznie kwotę 2.300,00 zł. Pozwany nie był w toku niniejszego procesu reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika, nie poniósł też innych kosztów w sprawie. Skoro zaś powód poniósł koszty w kwocie 2.300 zł, to pozwany jako przegrywający proces w 83% winien zwrócić powodowi kwotę 1.909,00 zł (83% z 2.300 zł) i dlatego taką kwotę zasądzono na jego rzecz wraz z odsetkami w

wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas od uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty na podstawie art. 98 § 1¹ k.p.c. (pkt III sentencji wyroku).

Kierując się zaprezentowaną argumentacją, orzeczono jak w sentencji wyroku.

sędzia Michał Włodarek